

Commissiedebat Nettarieven – 14 mei 2025

Om de Nederlandse economie toekomstbestendig te maken, nieuwe woningen en bedrijven op het elektriciteitsnet aan te kunnen sluiten en energie-onafhankelijker te worden, zijn grootschalige investeringen in de netinfrastructuur noodzakelijk. Dat stelt ook de [Kabinetsappreciatie](#) van het IBO-rapport. Investeren in de netten zijn een heel verstandige keuze, want ze leveren de maatschappij meer op dan ze kosten. Daarnaast wordt Nederland met de overstap van aardgas naar elektriciteit minder afhankelijk van fossiele energie uit landen met onbetrouwbare regimes, en gaan we klimaatverandering tegen. Doorgroei van hernieuwbare energie is een structurele manier om de energierekening betaalbaar te houden en voorspelbaarder te maken. De energierekening gaat omlaag als het net meer goedkope hernieuwbare energie kan transporteren. Met het kabinet pleit de NVDE ervoor de stijging van de netkosten zo veel mogelijk te dempen door het net slimmer te gebruiken, en waar nodig de kosten anders te verdelen.

Investeren zijn noodzakelijk voor toekomstbestendige economie

Netinvesteringen leveren jaarlijks tientallen miljarden aan maatschappelijke waarde op, bleek uit [een studie van BCG](#). Niet investeren in elektriciteitsinfrastructuur is dus geen optie; dan zouden de knelpunten alleen maar groter worden en de kosten toenemen. Er staan op dit moment meer dan 20.000 bedrijven op de wachtlijst voor een zwaardere elektriciteitsaansluiting, omdat zij willen uitbreiden of verduurzamen. Langzamere groei van elektriciteitsvraag leidt tot een kleinere investeringsopgave, maar waarschijnlijk niet tot lagere netkosten voor afnemers omdat er dan ook geen netgebruikers bij komen die meebetalen. Het is dus belangrijk om [vergunningprocedures voor netverzwaring te verkorten](#). Momenteel duren die zo tien jaar, dat kan echt minder. De NVDE verwelkomt dan ook het [versnellingspakket voor TenneT](#).

Groene rentekorting verlaagt nettatarief met 10%

Investeren in energie-infrastructuur zijn erg gevoelig voor de rentestand. Om de netkosten beheersbaar te houden en groene investeringen aan te jagen, kan de Europese Centrale Bank een rentekorting voor duurzame energieprojecten invoeren. Dit bespaart Nederland tot 2040 vijftien miljard euro alleen al aan netkosten, zo blijkt uit [onderzoek van Berenschot](#). Huishoudens en bedrijven besparen hierdoor tien procent op hun nettatarief in 2040. De NVDE pleit dan ook voor een actieve Nederlandse lobby om dit in Frankfurt te regelen.

Beter benutten van het elektriciteitsnet helpt om de netkosten te drukken

Het is goed dat het kabinet zich inzet om de kosten voor de netten binnen de perken te houden en om op korte termijn nieuwe woningen en bedrijven aan te sluiten. Op veel momenten is er nog voldoende ruimte op het net, die slimmer gebruikt moet worden. Hiermee kunnen we de investeringskosten voor het elektriciteitsnet op land verlagen met 3,5 miljard tot 22,5 miljard. De NVDE adviseert om de maatregelen in samenhang te beschouwen, omdat zij alleen in gezamenlijkheid bijdragen aan een efficiënter energiesysteem en betere benutting van het net, zoals ook het kabinet stelt in zijn reactie.

- Prijsprikkels via de nettarieven kunnen huishoudens en bedrijven aanzetten om flexibel om te gaan met elektriciteit en de piekbelasting van het net te verlagen. Tegelijk moet de verduurzaming van woningen en bedrijven wel dóór kunnen, ook met een nieuwe structuur voor de nettarieven.
- De impact op het net én de kosten voor huishoudens kunnen worden beperkt door normen te ontwikkelen voor slimme apparaten en deze voorwaardelijk te stellen voor subsidie. Bewoners kunnen worden ontzorgd met het gebruik van home energy management systemen (HEMS) of andere diensten die realtime inzicht geven en dit combineren met voorspellingen en automatisering.
- Het verhogen van het zelfverbruik van zelf opgewekte zonne-energie is goed tegen de stroomspits op het elektriciteitsnet. Dat kan door een bonus op bijvoorbeeld de huidige ISDE-subsidie in te stellen wanneer woningeigenaren en verhuurders naast (bestaande) zonnepanelen investeren in maatregelen waarmee hun zelfverbruik wordt vergroot. Als in een wijk vervolgens de energievraag en het aanbod beter wordt afgestemd, wordt de zelfconsumptie op wijkniveau nog verder verhoogd. Dat is mogelijk door individuele en collectieve opslag met een (hoge) mate van flexibiliteit te stimuleren en door slimme aansturing en communicatie met energiemanagementsystemen (EMS) te stimuleren. Daarbij is het van belang nieuwe spelregels te ontwikkelen (en voorwaardelijk te stellen voor subsidie) zodat de stroomspits wordt ontzien.
- De NVDE vraagt meer aandacht en ondersteuning voor bedrijven om bedrijfsprocessen te flexibiliseren en gebruik te maken van flexibele contractvormen. De NVDE is positief over de inzet om contractvormen voor grootverbruikers na 2025 versneld aan te bieden.
- Slim en netbewust laden van elektrische voertuigen betekent dat er geladen wordt wanneer de elektriciteitsprijzen laag zijn en het net ruimte heeft. Dit vergt enige flexibiliteit van degenen die moet laden. Door flexibiliteit financieel aantrekkelijk te maken (via een vergoeding) zorgt slim laden voor een lagere energierekening én voor ruimte op het net.
- Locatiesturing via ruimtelijke instrumenten en specifiek voor elektrolyse en batterijen op gewenste locaties, kunnen de benodigde investeringen verminderen. Het maakt namelijk veel uit waar opwek, gebruik en opslag plaatsvinden. De NVDE is blij dat het kabinet er steviger op inzet om aanbod, transport, flexibiliteit en conversie in samenhang te ontwikkelen. De NVDE pleit voor een

Gemeente Den Haag en Scheveningse strandtenten bouwden eigen energiehub

Energiehub [Slim Strandnet Scheveningen](#) laat zien dat slimme energienetten kunnen helpen om het elektriciteitsnet te ontlasten en de energierekening te verlagen.

Op dit lokale energienet zijn strandpaviljoens, een aantal gemeentediensten, zonnepanelen en een gedeelde batterij aangesloten. Het Collectieve Energy Management Systeem, ontwikkeld door Kersten Techniek, stuurt automatisch flexibele apparaten aan en activeert deelnemers om verbruik te verplaatsen naar dalmomenten. Hierdoor wordt de aanwezige netcapaciteit beter benut en wordt congestie voorkomen.

“Met ons Energy Management System Motus veranderen we elke piekvraag in een kans. Door slimme software maken we ons energienet sterker, slimmer en toekomstbestendig.” (Bernard Gijsberts, Kersten Techniek)

techniekneutraal beleid voor alle vormen van opslag en conversie (zoals ook thermische opslag en seizoensopslag).

- Sta het zwaarder belasten van het net toe en geef redundantiecapaciteit vrij voor extra transportcapaciteit, en beperk indien nodig het financiële risico bij netbeheerders van meer storingen.

Ook energiebesparing en andere energiedragers helpen

Energie die je niet gebruikt hoeft je ook niet te transporteren: zo helpt energiebesparing direct de problemen op het net te verkleinen.

- Met het isoleren van woningen en gebouwen kan de warmtevraag flink worden verlaagd. Dat is zowel goed voor de energierekening als de hoogte van de piekbelasting op het elektriciteitsnet. Het is goed dat het Kabinet het Nationaal Warmtefonds continueert tot en met 2028 en extra geld uittrekt voor de ISDE-regeling. Langjarige continuïteit en zekerheid over voldoende budget is een blijvend punt van aandacht.
- De NVDE vindt dat er een sterkere handhaving van de energiebesparingsplicht nodig is. Een verbetering in de handhaving van de energiebesparingsplicht bespaart jaarlijks zo'n 1 miljard m³ aardgas en 5 miljard kWh elektriciteit; dat verlaagt de piekvraag met circa 1,5% en daarmee de benodigde netinvesteringen.

De NVDE vraagt ook aandacht voor warmtenetten en groen gas. Blijf vol inzetten op de uitrol van warmtenetten, omdat hierdoor het elektriciteitsnet minder verzwaard hoeft te worden. En ook het besluit om de bijmengverplichting groen gas in te voeren is in dit kader een goede zaak.

- Met name in dichtbevolkte wijken zijn warmtenetten maatschappelijk dikwijls goedkoper dan individuele oplossingen. Bovendien belasten warmtenetten het wijknet minder. Rol warmtenetten dus uit, met oog voor betaalbaarheid voor burgers en investeerbaarheid voor warmtebedrijven.
- Groengasproductie ontlast lokale netten door het leveren van duurzame warmte, waardoor minder elektriciteit nodig is. Het besluit om de bijmengverplichting groen gas in te voeren is een goede zaak.

Kosten anders verdelen

Het is voor de energietransitie essentieel dat de netten worden verzwaard en die kosten zullen moeten worden opgebracht. Een amortisatiefonds is een interessante optie om deze kosten te spreiden over een lange periode, waardoor huishoudens en bedrijven stabielere netkosten krijgen. De NVDE ziet de mogelijkheden, maar heeft zorgen of we zo de rekening niet te veel doorschuiven naar onze kinderen. De NVDE volgt met belangstelling de uitwerking ervan.

Het is goed dat het kabinet inzet op Europese fondsen voor investeringen in het net en gezamenlijke inspanningen met andere Noordzeelanden voor het grensoverschrijdende net op zee, omdat dit de kosten aanzienlijk kan reduceren. Het is ook goed dat het kabinet inzet op een verdeling van de kosten voor het transport van elektriciteit van zee tussen landen die een afspiegeling is van de baten die ermee samenhangen.

Bied huishoudens en bedrijven structurele oplossing voor hun energierekening

Uiteindelijk zullen de nettarieven omhoog gaan. Burgers en bedrijven kijken daarbij in de eerste plaats naar de energierekening als geheel. De NVDE roept de overheid op om breed te zoeken naar mogelijkheden om te zorgen dat die rekening draaglijk blijft. Dat kan bijvoorbeeld door hogere nettarieven (deels) te

compenseren via de energiebelasting. Of door de IKC-ETS opnieuw in te voeren (zonder daarvoor het geld uit het Klimaatfonds te halen). Of door inkomenssteun, via de inkomstenbelasting of meer gericht.

- De NVDE is positief over de oproep van de Europese Commissie om de energiebelasting op elektriciteit te verlagen, vooral voor huishoudens en energie-intensieve industrieën. Dit is een noodzakelijke stap om elektrificatie aantrekkelijker te maken en de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen. De belastingdruk op elektriciteit is te hoog, terwijl juist elektrificatie de sleutel is tot een betaalbare en duurzame energievoorziening. Het Europese Action Plan for Affordable Energy biedt concrete maatregelen om de energiekosten te verlagen, de energiemarkt te versterken en investeringen in hernieuwbare energie te bevorderen.
- De NVDE vindt het positief dat het kabinet middelen uit het Social Climate Fund ter beschikking wil stellen voor steun aan kwetsbare huishoudens met een hoge energierekening. Via structurele verduurzaming hebben huishoudens in energiearmoede een blijvend lagere energierekening.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De aangesloten bedrijven zijn actief in hernieuwbare elektriciteit, warmte en gassen en in duurzame mobiliteit, de gebouwde omgeving en de industrie. De activiteiten voor duurzame energie bij 1.600 aangesloten bedrijven vertegenwoordigen nu al een omzet van ruim € 43 miljard en bijna 200.000 werknemers in Nederland.